

Export pripomienok za organizáciu Komora opatrovateliek Slovenska

Návrh zákona Občiansky zákonník

LP/2025/486

Vysvetlivky k použitým skratkám v tabuľke:

O – obyčajná

Z – zásadná

Počet vznesených pripomienok, z toho zásadných: 1/0

Počet vznesených hromadných pripomienok: 0

Vznesené pripomienky

Typ	Pripomienka	Odoslaná
O	§ § 462 ZÁSADNÁ PRIPOMIENKA V záujme ochrany majetku osôb zo zdravotným znevýhodnením, bezdetných rodičov, a ľudí, ktorí nemajú priamych dedičov, alebo sa rozhodnú venovať majetok na verejnoprospešné účely, navrhujeme: - ZRIADENIE FONDU VEREJNOPROSPEŠNÉHO DEDENIA v § 462, ako verejnoprávnu inštitúciu so samostatnou právnou subjektivitou, ktorý bude spravovať majetok bez dedičov v prospech spoločnosti. - VYTVORIŤ OSOBITNÚ SEKCIU PRI MINISTERSTVE PRÁCE, SOCIÁLNYCH VECÍ A RODINY SR NA SPRÁVU FONDU; - NAPOJIŤ FOND NA NOTÁRSKU KOMORU SR A SÚDY PRE AUTOMATICKÝ PRENOS ÚDAJOV o dedičstvách bez dedičov, - ZAVIESŤ CENTRÁLNY REGISTER NEVYSPORIADANÝCH DEDIČSTIEV, - každoročne ZVEREJŇOVAŤ VÝROČNÚ SPRÁVU O FONDE, auditovanú NKÚ SR, - UMOŽNIŤ SPOLUÚČASŤ ORGANIZÁCIÍ OSÔB SO ZDRAVOTNÝM POSTIHNUTÍM A OPATROVATEĽOV V ROZHODOVACEJ RADE FONDU, Navrhované znenie § 462 FOND VEREJNOPROSPEŠNÉHO DEDENIA	áno

	§462a (1) Ak fyzická osoba zomrie bez dedičov a bez platného závetu, alebo dedičstvo nenadobudne žiaden dedič, dedičstvo pripadne do Fondu verejnoprospešného dedenia (ďalej len „fond“). (2) Fond je verejnoprávna inštitúcia so samostatnou právnou subjektivitou. Spravuje ho ministerstvo poverené vládou Slovenskej republiky (ďalej len „správca fondu“). (3) Prostriedky fondu sa používajú výlučne na verejnoprospešné účely, najmä: a) podporu služieb dlhodobej starostlivosti a neformálnych opatrovateľov, b) rozvoj inkluzívnych foriem bývania a komunitnej starostlivosti o osoby so zdravotným postihnutím, c) podporu projektov zameraných na prevenciu sociálneho vylúčenia, chudoby a osamelosti, d) podporu organizácií občianskej spoločnosti, ktoré pôsobia v oblasti ochrany práv zraniteľných skupín. (4) Majetok vo fonde tvoria: a) dedičstvá bez dedičov, ktoré by inak pripadli štátu, b) výnosy z nakladania s majetkom fondu, c) dary, dotácie, granty a iné príspevky zo súkromných a verejných zdrojov. (5) Správca fondu je povinný raz ročne zverejniť výročnú správu o hospodárení fondu, vrátane zoznamu podporených projektov a výšky poskytnutých príspevkov. §462b OVEROVANIE DEDIČOV A SPRÁVA MAJETKU DO PREVODU NA FOND (1) Súd alebo notár v konaní o dedičstve je povinný vykonať všetky primerané kroky na zistenie dedičov, vrátane verejného oznámenia v Centrálnom registri nevysporiadaných dedičstiev (ten je potrebné založiť). (2) Ak sa do dvanástich mesiacov od právoplatnosti uznesenia o dedičstve neprihlási žiadny dedič, majetok sa prevedie do fondu. (3) Ak sa po prevode na fond preukáže existencia dediča, fond je povinný vyplatiť tomuto dedičovi primeranú náhradu v rozsahu zostatkového majetku, najviac však do výšky hodnoty majetku v čase prevodu. §462c RADA FONDU A TRANSPARENTNOSŤ (1) Pri fonde sa zriaďuje „Rada fondu“, ako poradný a kontrolný orgán, ktorého členmi sú: a) zástupca ministerstva, b) zástupca organizácií osôb so zdravotným postihnutím, c) zástupca organizácií poskytujúcich dlhodobú starostlivosť,	
--	---	--

	d) zástupca neformálnych opatrovateľov, e) zástupca samosprávy a verejnosti. (2) Rada fondu dohliada na transparentnosť rozdeľovania prostriedkov a schvaľuje ročné priority podpory. (3) Rozhodnutia o pridelení finančných prostriedkov z fondu sú verejné. §462d OSOBITNÁ OCHRANA MAJETKU OSOBY V STAROSTLIVOSTI (1) Ak osoba odkázaná na pomoc inej osoby urobí právny úkon, ktorý zjavne zhoršuje jej majetkovú situáciu, súd môže tento úkon na návrh opatrovníka, blízkej osoby alebo poskytovateľa starostlivosti vyhlásiť za neplatný, ak nie je v jej záujme. (2) Takáto ochrana sa uplatní aj voči tretím osobám, ktoré konali v zlej viere alebo zneužili závislosť alebo zdravotný stav dotknutej osoby. Odôvodnenie: V Slovenskej republike dedičstvo bez dedičov dnes pripadá štátu, bez účelového určenia (§ 462 Občianskeho zákonníka). Tento majetok sa stáva súčasťou všeobecného rozpočtu, pričom neexistuje mechanizmus, ktorý by zaručil jeho využitie na spoločensky prospešné účely. Európska prax ukazuje, že účelové zameranie takéhoto dedičstva môže byť významným zdrojom pre financovanie verejnoprospešných projektov a udržateľnosť organizácií, ktoré takúto činnosť vykonávajú (napr. švédsky model Allmänna arvsfonden). Naším návrhom sa opierame o Ústavu SR a medzinárodné právo: Čl. 12 ods. 1 a 2 Ústavy SR – rovnosť v dôstojnosti a právach, zákaz diskriminácie. Čl. 20 Ústavy SR – vlastnícke právo, vrátane obmedzení vo verejnom záujme. Dohovor OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím – čl. 19 (nezávislý život a zapojenie do komunity), čl. 28 (primeraná životná úroveň). Návrh plne rešpektuje aj ZASADU PROPORCIONALITY – dedičské právo štátu zostáva zachované, mení sa len účel využitia týchto prostriedkov. Ciele: 1. Zabezpečiť, aby sa majetok z týchto dedičstiev VYUŽÍVAL NA PODPORU OSÔB SO ZDRAVOTNÝM	
--	--	--

	POSTIHNUTÍM, STARŠÍCH A DLHODOBO CHORÝCH, VRÁTANE ICH RODINNÝCH OPATROVATEĽOV, ALEBO RODÍN V NEPRIAZNIVEJ SOCIÁLNEJ SITUÁCII, TÝRANÝCH RODIČOV S DEŤMI A DOSPELÝCH Z CENTIER PRE DETI A RODINY (mladí ľudia z tzv. bývalých detských domovov) 2. Zvýšiť TRANSPARENTNOSŤ A SPOLOČENSKÚ KONTROLU nad využívaním tohto majetku. 3. Posilniť SOCIÁLNU SOLIDARITU a premeniť dedičstvá, ktoré by podľa § 462 pripadli štátu na TRVALÝ VEREJNÝ PRÍNOS. 4. Prevencia nekontrolovaného obohacovania sa na majetku bez dedičov, napr. notármi, právnikmi, poskytovateľmi sociálnych služieb, zriaďovateľmi služieb, podporcami, verejnými opatrovníkmi a osobami, ktoré sa nepričinili k dôstojnému dožitiu pôvodného vlastníka majetku. PRÍNOSY: - zriadením Fondu verejnoprospešného dedenia vznikne nový, hlavne stabilný zdroj financovania pre sociálne služby a komunitné programy, zvýšenie dôvery verejnosti v hospodárenie so štátnym majetkom, prevencia zneužívania majetku osôb v starostlivosti, symbolická spravodlivosť – majetok tých, ktorí žili bez rodiny, podporí iných v podobnej situácii. Zavedenie Fondu verejnoprospešného dedenia: • je právne obhájiteľné, • spoločensky spravodlivé, • ekonomicky prínosné, • a symbolicky napĺňa princíp solidarity a dôstojnosti všetkých osôb – najmä tých, ktoré svoj majetok nemajú komu zanechať, no môže slúžiť dobrému účelu. Medzinárodné precedensy Švédsko – Allmänna arvsfonden: od r. 1928 spravuje všetky dedičstvá bez dedičov; v roku 2023 prerozdelené viac než 70 miliónov eur na sociálne projekty (zdroj: [Arvsfonden.se](https://arvsfonden.se)). Anglicko a Wales – Bona Vacantia: Government Legal Department spravuje nevysporiadané dedičstvá a zverejňuje ich verejne (zdroj: [gov.uk/bona-vacantia](https://www.gov.uk/government/organisations/bona-vacantia-division)).	
--	--	--

	Čo majú zahraničné (Nemecko, Rakúsko, Belgicko, Taliansko, Holandsko, Španielsko, Francúzsko, Anglicko) modely spoločné? 1. Daňové motivácie, ktoré podporujú darovanie pre verejné dobro. 2. Oslobodenie od dedičskej dane pre verejnoprospešné organizácie 3. Presné definície, kto môže majetok prijímať (registrované charity, nadácie). 4. Jasné pravidlá ochrany povinných dedičov (najmä Francúzsko, Taliansko, Španielsko). 5. Možnosť určiť percento majetku alebo konkrétny odkaz. 6. Zmluvné nástroje ešte za života (darovanie s podmienkou, odkaz, dôvernici).	
--	---	--

Vznesené hromadné pripomienky

Podporo- vatelia	Pripomienka	Odoslaná
K materiálu neboli pridané hromadné pripomienky.		